

1 TIMOTI

Ñeti garosikao

1 Timoti ñeti epovoz ñeti kapot ev. Met Timoti pi aban ro houvavep Galesia zeisik, Listara zeitakanañap, pi Iesuz tin homet heh. Met pim nonop Zuda nap, met pim papap Grik abanap heh. Met pim ñetiv Aposor bodori 16:1-5 rekö hameg.

Met Timoti Polir modarinañ honeo gogot tovai soohaekanañ Polihö pi Epesas zeitak añarab poek hehariz korav ravat hepanez meñet sahapuh, tokat Masedonia zeisizañ sohot naek sa het pi ñeti epov menah. Met ñeti epovok Timoti Iesuz nonoroh tin sohot añarab Iesuz homeo badae batat hehari, ganö modarihö parum home badae batao bahori metapan hezavoz, pim irih hehariz tin korav ravat meñizohopanez homet menat piin mañah.

Met Iesu abarah maot helat hasahan krismasañ 33-z zut bon tahan Pol 1 Timoti ñeti epov menat meeh.

Pol Timoti popuz ñeti garos epov menah

¹ Met ne Pol, ni Timotiz homet ñeti epov ev menomaz toh. Met God dari hori hegiekanañ maot pimeri ba avatamahapur Iesu Kristo maot erapanez hahan hezan, dari ñai bizat het etevai sameg-popuhö ne pim aposor abanap ba ou navatahan het, añarabon pim ñetiv mañovai samoh.

² Met Timoti ni deip honeo Iesuz homehot hezaek ni nem ro pimaupuz zut ravat hezap ok.

Met God ma Iesu Kristo darim Amipuhö masakavor zakepiv ni nanohopenen lop tinarinañ hekez ne zait toh.

Ñeti moregañ barotap batak hez-ñetiv

³ Met batam ne Masedonia zeisik somaz tat niin hanañoh-taput maot ev nañomaz toh. Met ni ok Epesas zeitak am hekepuh, aban nari ze okatak het Iesuz ñetiv ev hat ñeti moreg nañ añarabon mañamahaek, ni paru porin epat mañ, “Evo, ari ñeti moreg okoñ añarabon mañamegiek maot mañotunei,” pot mañ.

⁴ Met pot mañeken parum izar mimiz ñeti betezañ, ma poriz abatañ ba ahö batat hahot hez-poñ map betep. Met ñeti poñ paru hama-haek, Godiz homeo badae batat het tin tovai sohopenez hahan hez-hodad pov bavon batat hezan paru ñeti betez poñ nae nari mañovai sohot, zuam modariz hamahavoz kaev ravat hañ ser mañamah.

⁵ Met ñeti tin epov ni parun badede mañeken, paru hatevetet baval hat tovai emohopan, povoz parum loporizaro baim ravat hepanen, tin Iesuz homeo badae batat het epat hahopan, “Met dei Godiz zaitivok tovai sookaz home nen povonañ hek.” Met paru pot hat tohopanezaek lop tinarizaror home tinavonañ het paru nae nap loporizaro manat meñizovai sohopan.

⁶ Met nari paru non tin poorö betet kos rez man-amahapuh, ñeti betez nenañ nae nap mañovai samah.

⁷ Tat parumauz zaitivok ahori ravat het Godihö Mosesin mañah-ñetiñ modarin mañohopanez zait tat hez, oñ paru ñeti poñiz kapot tin hodad nataekam paru, “Dei hodad tinavonañari ev het arin añameg,” pot hat betezam ñeti poñ modarin mañamah.

⁸ Met dari hodad, God dari tin tairao tookaz ñetiñ, ma ah ñeñ Mosesin batam mañoooh-poñiz kapotaz dari tin hodad tat baval hahok, povoz tin ravohopan.

⁹ Oñ ñeti poñ paru tin tamahariz homet hah bon, oñ paru hat man man tat aban ahORIZ ñeo elat parum hamahat nat tamahari, ma God kos rez manat horiv tohot hezari, ma pim ñetivon hatevetet kek hat, “Ñeti okov betezao ok hama-hag, sa kotiok hahop,” pot hat paru ham heriñiz hodadevoz zaitivok berevamahat tamah-pori, ma parum nonor pap nap ur ñomamah-pori, ma añarab modari ur ñomamah-pori,

¹⁰ ma biz bogi tavoriz mauri ravat hezari, ma abanari parum aban modari añaholoz bama-havoz zut bamah-pori, ma monis bapan hat añarab zeï patasikari basat modari manat monis bamah-aban pori, ma ñeti moregañ hamah-pori, ma aban nap ñevok biamah-porah popuz tahao ma natavoz homet modapuhö ñeti moregao aban koravorin mañamah-pori, ma Godiz baiñetinao betet mod tairao dari natotuz aha hahan hez-poñ, paru am map tamah-poriz homet ñeti poñ hahan hez.

¹¹ Met God hori tamah-map epeñiz homet paru hodad modao bat non tinaoroh sohopanez hat pim ñetiv añarabon mañovai sohomaz hat gogo-

vok neñehan ne hez. Met pim ñeti mañovai samoh-pov ñeti mod betez nañiz zut bon, oñ God map ahop alizavor abat ahö mapovonañ hez-popuz ñeti pov tinavohar ravat hezao ok.

Pol hori toohan God meñizah

¹² Met Iesu Kristo darim Amip neen epat nañah, “Met ni nem gogot tin tookezap ok, povoz ni tovai sohoz.” Pot nañat kezao nanahapuh ne pim gogovok nemeehan tovai emamoh-popuz homet ne pimaz biñ ravat hez.

¹³ Met rotap mamog ne aban horip hehö. Tat pi tin popuz zait nat het home horivonañ pimaz ñeti horiñ haovai kez tat añarab pim nonoroh emoohari hori ahov metohot hehö, oñ ne pim kapotaz tin hodad nat kut tat pot toohovoz homet darim Amip nemaz zakep tat neñizah.

¹⁴ Tat pim masakao ahoam nanat neñizah-pov neeti map an pap manat hezaek, petev ne Iesu Kristo tin popunañ deip honeo ravat pimaz homeo badae batat het loporì pihar manohot hez.

¹⁵ Met ñeti rotap bahorë hat hekazao arin ev añomaz toh, Met dari añarab hori tovai emoogivoz homet, Iesu Kristo hamarrah erat dari maot pimeri ba avatapanez hat ñomah. Met mamog nem hori tooh-poñiz homet epat arin añom, Met ne añarab hori ahoñ tamah-map pori neohö ritou metat hori ahoñ ne tohot hehop ev.

¹⁶ Oñ ne hori ahö poñ tohot hehon, Iesu Kristo pi zuam hañ horiv ne nanet, oñ houloam gaa tat pi nemaz zakepiv ahoam netahan hezaek, paru añarab modari rekot pi nem neñizahavoz homet epat hahopan, “Met rotap Iesu Kristo pi tinam

Pol meñizoooh, povoz dari amun eñizohopanen pimaz homehot hek.” Pot hapanepuh pimaz homet hepanen, parum tin pohao het hepanez pov manapan.

¹⁷ Povo Godiz abat ahov bat hel batat epat pimaz hamoh, Met pi map ahop am nañomotuz pohao tin het hezap ok. Met pi nenap God map ahop hezan darim etañinañ piin et narë hezpopuz abat ahovor aliz ahov rotap pohao het hepan. Rotap ne ev hamoh.

Timoti kez tat tohopanez mañah

¹⁸⁻¹⁹ Met Timoti ni nem ropuz zut ravat hezapun epat nañoman hatevet, Met batam Godiz Pul Tinapuhö pim gogot ni tin tookez aban nari hodadeo manahan ñetiv hahapuh ba ou navatat gog povok neñehan het tovai sameñ, povoz batam ni pot netahavoz ni maot homet ñai abanari parum ñai tapanezatü tin bat hezavoz zut ni home pov tin bahorë hat kez tat rouvat hekë. Pot tohot nim lopori tin baim ravat hezaek, am Iesuz homeo badae batohot het ñeti moreg hamahporiz mañookez hamoh-pot am mañookë. Met aban pori parum loporizarotihanañ hori natotuz hodad tin pov hehaek, kaev ravat betehan parum Kristoz homet heh-pov betezao ravah.

²⁰ Met hori pov tamahariz aban nañariviz abatavokaro ev, nap Aimenias met modap Aleksanda poñariv het hori pov tohot hez, povoz parup ba borevoti bavatohon hezaek Seten honoñai nañ parup metohopan. Met tairaz

parup pot metohoek pihoen metohopan home-tunei, oñ Godiz abatao bahori batamahaek, hodad tinao bat maot natotuz okat metoh.

2

Dari mañ mañookazat ev

¹ Met garos ñeti epov niin epat nañom, Ari God eñizamahavoz homet biñ ravat pim abatao bat hel batovai añarab mapori meñizohopanez homet piin mañ mañohopek.

² Met aban korav ahorir gavmaniholoz amun mañ mañohopeken, God paru meñizohopanen lop tinarizaronañ het, darimaz tin korav ravat hepanen, dari mapori Godinañ honeo het pim nonoroh tin sohokaz mañ mañohozei.

³ Met pot mañ mañovai sohopekez povon God pi dari eñizat, pimeri ba avatamahap hatevetet ahoam zait tat biñ ravohopan.

⁴ Met pim ñeti tin rotapuvoz kapot dari añarab mapori tin hodad takapuh, maot pimeri ravakaz pi zait tat hez, povoz dari añarab maporiz homet mañ mañovai sohok.

⁵ Met God nenap hezaek, pir dari añaraboz ñaravatak aban hon nap het piuhö dari Godinañ maot bahoneo avatamah. Met aban popuz abatao Iesu Kristo.

⁶ Met dari añarab hori hegiek God Kristo meep-anen erat ñomapanez hahan heh-porah ravahan, pi erat añaraboz hori tamegiñiz hañiv bat ñomah. Tahan dari epat hodad raveg, met rotap God dari mapori pimeri ravakaz hat okat tat eñizah.

⁷ Met pot pi hatah, povoz God ne pim ñetiv añarab patarin mañovai sohomaz hat Kristoz

aposor gog abanap ba ou navatahan, ne paru pat porin pim ñeti tin rotap pov mañohoman, paru hatevetet barotap batat pimaz homeo badae batat hepanez homet ne parun mañovai samoh. Met ñeti moreg nao ev ne niin nanañ, oñ rotapuv niin ev bar nañamoh.

⁸ Met añarab zei maposikaroh hez-porizaro Godiz homehot hepanepuh navoz hat loporizaroh mogao natotü, ma nae nari ser nakaotü, oñ lop masak tinarizaronañ het piin mañ mañohopanez ne zait toh.

Añaholoz ñeti hodadeo

⁹ Met añaholoz ñetiv ev. Met parum heri nenañiz homet aban nari parun etet zait tapanez hat dimiholor moruñir red tin modañ ahoam parum heriñik redeo tohopanez, ma gag taet baval hat hepanez hom nameotü,

¹⁰ oñ paru home tinavonañ het God tin tairañ paru tohopanez hahan hez-nen poñihar tovai sohopanepuh, añarab modari meñizat pim abatao bat hel batovai sohopan.

¹¹ Met abanari Godiz ñetiv hahopanezat paru hatevetehot het ñevel bel nakaotü, oñ parum gizañiz tin korav ravat het, Godiz ñeti mañohopanezao paru tinam hatevetet tovai sohopan.

¹² Met paru añahol korav ahoari ravat het Godiz ñetiv abanarin badede mañohopanezavoz ne kaev, oñ paru kilam toutat het abanariz hahopanezat hatevetehopanez ne ev hamoh.

¹³ Met batam God kapot tat aban Adam garos matut tat tokat pim añap Iva matut tah.

¹⁴ Tahan parup hehapuh garos horiv tahporah Adamihö horiv kapot tat nat, oñ añap pi hamalepuhö moreg metahan kapot tat horiv tah. Povož rekot paru añahol abanariz korav ahori ravat naketuz homet ne ev hamoh.

¹⁵ Met añahol orah rezah Godiz homeo badae batat het modari lop masak metat meñizat tin tovai sohopan, povoz ñarohol batohot hepanez porah God meñizapanen tin hepan.

3

Iesuz añarab toguñiz koravoriz ñetiv

¹ Met ñetì rotapuv ev haomaz toh. Met aban nap pi epat hapan, “Ne Iesuz añarab togü nataz koravop ravat hemaz zait toh.” Pot hapanez pop pi gog tinao tohopanez ok hapan.

² Met gog hamoh-epov tohopanez pop añarab modari piin etehopanen pi horì nao nat hepan. Tat pim añ bat hepanez hon popunañ parup tin hepan, ma aban pop amun home tinavonañ hepanepuh pim hepekezavoz tin korav ravat betezam nao natam hepanen, añarab patari pimatak emapanen pim zeimakeh bat em batapan, ma pi Godiz ñetiv modarin tin mañohopanez hodad povonañ hepan.

³ Met añaraboz korav ravat hepanez pop pi iv kezañ ahoam nat rumurat natotü, ma mogao tat ser nak pi lop masakarinañ het añaraboz tin korav ravat modarin ñetì tinavohar mañohopan, ma monì ahos bohopanez zait nat hepan.

⁴ Tat pim añapur ñaroholoz tin korav ravat hepanepuh pim ñaroholon kateo mañohopanezat ñarohol hatevetet tin baval hat tohopan.

⁵ Met aban nap pim añapur ñaroholoz tin korav narav tapanen paru hat man man tohopan, povoz aban pop pi tair tat Iesuz añaraboz tin korav ravat het meñizohopan? Evo, rekot pi Iesuz añarab poriz tin korav naravotü.

⁶ Met aban Iesuz magei hodad ravat pimop ravapanez nap pi rekot añarab modariz koravop naravotü, ganö pimauz abatao bat hel batat hori nao tapanen batam God Seten hañ horiv meta-havoz zut pi hañ horiv metapan hezag, magei pop zuam modariz korav naravotü.

⁷ Met añarab Iesuz hodad nat het iñidoh hepanez porihö aban tairap korav ravat hepanez popuz epat hapan, “Aban tinap ok.” Pot hapanez pop rekot pi modariz korav ravat hepan. Met ni aban pot tin tovai nasotuz nap modariz korav ravat hepanez hat meñekë, povoz Seten pop moreg metapanen pi zuam ñodat hori nao tapanen añarab mod nari pimaz ñeti hori nañ rekot haovai sohohan.

Aban koravori meñizohopanezariz ñetiv

⁸ Met zu taput aban Iesuz añarab toguñiz aban koravori meñizohopanez pori amun añarab modari parun etehopanen paru tin hepanepuh lop houlorizaronañ naketü, oñ lop honeri ravat het iv kezao ahoam nat rumurat natotü, ma paru modarihö monir nonair nai ahotü manohopanez namañotü.

⁹ Met aban hamoh-pori paru Iesuhö ba ou batah-ñeti rotap pov bahore hat het parum lo-porizaro baim ravat hepanez porizaronañ hepan.

¹⁰ Met garos pot tohopanez poriz ni gog goe nao zu metat eteken paru tin tapan, povoz rekot paru añaraboz korav ahoi ravat het meñizohot gogot tohopan, pot hat meñekë.

¹¹ Met pot ravat het tohopanez poriz añahol amun hodad tin nenavonañ tohot paru añarab modariz tamahavoz kosimarati ñeti hori betez nañ nakaotü, ma ñeti moreg nañ nakaotü, oñ orah rezah parumauz hepanezavoz tinam korav het tin nenañihar haovai tovai sohopan.

¹² Met aban koravori meñizohot gogot tohopanez pori paru nap nim nem añ honep honep bat het parum añar ñaroz tin korav ravat hepanepuh, parun mañohopanezat baval hat tohopan.

¹³ Met paru pori meñizohot gogot tin tohopan, povoz abat tinañinañari ravat hepanepuh Iesu Kristoz ñeti tinao hahopanez ñaihet natotü, oñ kez tat bar mañovai sohopan.

Godiz baiñetinavoz kapot ev

¹⁴⁻¹⁵ Met Timoti, rotap ne zuam nihaz emomaz homeamoh, oñ ne zuam nihi naem tom hezavoz homet, ñeti epov nimaz ev menamoh. Povoz tep menoh-epée bat etekepuh epat hakë, “Met dari Godiz añarab ev menahan hez-epat tovai sohok.” Pot hat dari God pohao biriri het tin hezapuz añarab ravegiek betez nakez, oñ dari zeimakeh bah kezahav bareñamegin tin badao hat hezavoz

zut dari het pim ñeti rotapuv bahorë hat haovai sameg, pot hakë.

¹⁶ Met Iesu darimaz homet ñomahaek God darimaz, “Nem añarab ok,” pot hamahavoz homet dari agol atat home midin tat, “Auma, tinao ok etamah,” pot hameg.

Met pi abarohanañ aban rotapup erat ourah hehan Godiz Pul Tinapuhö pi meñizoohaek, pim map tinaharam toohpov ba ou batat darin añairahan eteg. Ma enzolihol amun pim tin toohavon eteh. Tahan pim ñetiv añaraboh map an pap manat sahan, ham añarab nari pimaz homeo badae batat heh. Met God pi maot abarah bat helahan abat ahovonañap ravat hez.

4

Aban ñeti moregañ haohariz ñetiv

¹ Met Godiz Pul Tinapuhö ourah epat bar hahan hez, “Tokat añarab nari Iesuz homeo badae batat hepanez pov betet Setenir pimeriz ñeti moreg hahopanezañ hatevetet pim ñeti poñ baval hat tovai sohopan.” Pul Tinap pot bar hahan hez.

² Met ñeti moreg hahopanez poñ aban lop houlorizaronañ het hori tamah-porihö, petev añarab modarin mañamahan hateveteamah. Met parum moreg hamahavoz tu ravat hodad tinao maot bapanez rekot bon.

³ Met aban pot tamah-pori epat moreg mañamahan, “Met ari abanari añahol navotü, oñ main hepek.” Ma Godiz etañik tinari ravat hepanez hat gipiz natü paru nainotuz ah ñeo

mañamahan, paru nari barotap batat parum hamahat tamah. Oñ God pimauhö dari nookaz homet gipiz ah ñeo hamah-potü matut tahan hez, povoz dari pim hahan hezavoz hatevetet homet hezaek, bat nookaz piin ñeti biñao mañat bat am nohok.

⁴ Met dari hodad, Godihö nonair nai mapotü tin matut tahan hez, povoz ganö dari natuz horitü ok, pot hat ah ñeo nakaotü, oñ gipiz mapotuz Godin, “Tin tat aneñ,” pot mañat mapotü bat am novai sohok.

⁵ Met God nonair naituz, “Tin ok matut toh,” pot hahavoz homet dari gipiz nookaz garos piin biñ mañameg, povoz nookan potuhö dari bahori naetotü, oñ tin eñizohopan.

Timoti Kristoz aban tinap hepan

⁶ Met Kristoz ñetiv niin nañahaekanañ pimaz homeo badae batat het, pim ñetiv baval hat tovai sameñiek, pim ñeti povohö bakez navatohopanen, ni ñeti ev menoh-epov Iesuz homet heznim modarin mañookë, povoz ni Iesu Kristoz gog aban tinap pot ravat hekë.

⁷ Met aban nariz ñeti betez hamah-poñ Godihö parun mañamahan hamah-bonoñ ok, povoz ñeti poñikanañ ni kos rez manat hekepuh, pi nena-puz homehot kez tat hekez tinavonañ het pim nonoroh tin tovai sohoz.

⁸ Met ni hodad, darim ham heriñiz gog tameg-poñihö aviam eñizamah, oñ Godiz zaitivok tovai sohot darim loporizaroz tin korav hez-povohö dari ahoam eñizamahaek, rekot petev darim tin hezao ma tokat pohao darim tin hekaz pov anamah.

⁹ Met nem ñeti ñañomaz toh-epov rotap dari añarab maporizaro hatevetet barotap batohot hekazao ev.

¹⁰ Met God pohao het hezap dari añarab mapori hori hezaek, maot pimeri ba avatapanez zait tat hezap okeg, dari pimaz homeo badae batat hezari rotap pimeri ba haavatahan hez. Tat pi maot erat avapanez nen povozahar ñai bizat het homevai sameg, povoz dariti honoñai ñañ ou ravohopanen kaev naravotü, oñ kez tat het tin tovai sohok.

¹¹ Met ñeti menoh-epeñ ni tin añarabon bar mañat parum tin tovai sohopanezat mañairohoz.

¹² Met paru eteamahan ni aban houavep hez, povoz paru nimaz aban betezap ok, pot rekot nakaotü. Oñ ni aban betez bonop okeg, ni tin Iesuz homeo badae batat het ñeti tin nenañihar parun mañat hekez tinavor zakepivonañ honeo ni het haeñ tookezat paruhoen etet taput tin tovai sohopan.

¹³ Met petev ne nihaz naem toh-eparah ni Godiz ñetiv añarabon rekö mañohot parum tin tovai sohopanezavoz badede mañovai sooken, tokat nihaz ne emom.

¹⁴ Met ni batam Godihö kezao nanapanen pim gogot tookez hat, aban korav ahoi ba ou navatat nim gagaih marañ bizah-pov tovai betetun.

¹⁵ Oñ ni orah rezah hamoh-poñ tin baval hat tovai sooken, añarab modari etehopanen nim tookez poñ map tin ravohopan.

¹⁶ Met nim tookezavoz tinam korav ravat hez, ma añarabon mañookez poñiz tinam hometahoh mañookë. Tat orah rezah nim gog tookez pov kez

tat het añarabon mañooken God ari eñizohopanen paru ninañ honeo ari pim nonoroh tin sohopek.

5

Añarab masakao mañohopan

¹ Met Timoti, ni aban añavai Iesuz homet hepanez nap ganö nao tapanen, ñe kezao tovai piin mañotun, oñ hodad tinao pi bapanez hat bar masakavonañ nim papapun mañameñivoz zut piin mañ. Ma ni ñeti tinao nim bosipun lop masak tinarinañ bar mañameñivoz zut, aban roholon ñeti tinavohar mañohoz.

² Ma añ añavaiholon nim nonopuz masak metameñivoz zut paru amun masak metohoz. Ma ñari añ tohaihol nim saup masak metameñivoz zut, home tinavonañ het paru amun masak metohoz.

Añ hapuriholoz metohopan

³ Met Iesuz añarab togutakanañ añ nap pim abup ñomapanen pi hapurip het ñaro bon hepan, povoz añarab pimaz tin metat korav ravat hepanez mañekë.

⁴ Oñ añ hapuri hepanez mod nap pim ñarohol ma ñaro izahol hepan, povoz porihö Godiz hahan hezat baval hat tovai sohot pi tin meñizohot korav ravat hepan. Met pim ñaro pori goe heharah pi parumaz tin korav ravat hehavo zut, paruhoz amun pimaz korav ravat hepanez ev hamoh. Tapanen God etet biñ ravat hepan.

⁵ Oñ añ nari parum abuhol hañomahan parum main hez-pori orah rezah Godiz homet hakezaek pot homeamah, Met nem main hezaek God

neñizohopan. Pot homet piin mañ mañamah. Met paru añ pori arihö meñizohopekez ev añamoh.

⁶ Oñ añ hapurì hepanez poriz mod nari ham heriñizatuz zait ahov tat am tovai samahaek paru ñomat horì ravapanez nonoroh samah-pori meñizohopekez ne ev naañ.

⁷ Met ev añ hapuriholoz tin korav ravat hep- ekez menoh-epov Iesuz togutak hez-añarab porin mañooken, paru tin hodad tat taput añ hapurì pori metohopenen, añarab Iesuz hodad nat hep- anezari parum tohopanezavon etet, paru rekot parumaz ñeti horì nao nakaotü.

⁸ Met aban nap Iesuz homeo badae batat hep- anepuh pim ab kap uitakariz tin korav ravat naketuz pop pi Godiz katë hahan hez-pov elat aban horip ravat hepanen, pim horivohö añarab Godiz hodad nat hepanez poriz horiv ritou metat ahö ravat hepan.

⁹⁻¹⁰ Met añ hapurì nen epat hepanez pori meñizat monis manohopeken, Kristoz gogot tohopanez hat abatañ menei. Met añ nap pim abü honepunañ het parupim ñarohol goerah tin korav ravat hehan ahö ravah, ma pi tin povor kao to- vai emohot añarab zeì patasikanañari emoohan, meñizat gipiz manohot hehan añarab modari piin etet pimaz, “Añ tinap ok,” pot haoh. Ma pi Godiz homeo badae batat heh-pori masak metooh, ma mod nariti honoñai nañ ou ravoohan meñizooh. Met gog tin poñ tovai emoohan abup ñomahan pim main het pim krismasañ 60 bon tahan añ añavai ravat hez-nen poriz abatañ menepeken, Kristoz añarab togutak aban korav- ori meñizat gogot tohopan.

11-12 Met paru añ houavehol parum abuhol ñomahan hapurihol hezan parum krismasañ 60 narav hez-pori Kristoz gogot tohopanez homet zuam tovai parum abatañ menotunei. Met paru pori honep honep aviam het maot abup bapanez zait tapanepuh, Kristoz homet pim gogot tohopanez hapanezaek, kaev ravat abü modap bapanen añarab modari piin etet epat hapan hez, “Met garos pi abü modap navotü, oñ Kristo nenapuz homet pim gogot tohopanez hakahaek pi maot elat okat tah.” Pot añ pov tapanez popuz hapan.

13 Met añ hapurï houavë hamoh-pori Kristoz gogot tin natotü, oñ betezam zeï pomaker kamahek helakao saem tohot het añarab modariz ñeti pekü haovai añarab modariz ñeti nakaotuz poñ paruhom reet haovai pim gogot tin nat tapan hezag, poriz abatañ zuam tovai menotunei.

14 Met ganö horï pot paru tohohan hezavoz homet añ houavë pori parum abü modari bapan hamoh. Tat ñarohol batapanepuh parum ñaroholoz tin korav ravat het gogot tin tohohan. Tapanen añarab Iesuz hodad nat hez-modari parun etet epat nakaotü, “Kristoz gogot tohopanez hahaek elat horï tah.” Pot parumaz ñeti horiv rekot nakaotü.

15 Met rotap añ hapurï nari Iesuz homeo badae batat heh-pov betet petev Seteniz nonoroh samahavoz Timoti ni hodad, povoz añ houavë hamohporiz abatañ tovai ari menotunei.

16 Met añ nap Iesuz homeo badae batat hepanen pim kapotak nap hapurip hepan, povoz pi popuz tin korav ravat hepan. Tapanen Iesuz

togutak añarab modari paru añ popuz korav naketü, oñ añ hapurï main hepanez poriz rekot korav ravat hepan.

Aban korav ravat hepanezariz ñetiv

¹⁷ Met ni hodad, Iesuz togutak gog aban añarab modariz korav ravat hepanez pori añarab modar-ihö paru meñizat gipizor modatü manohopanen tin ravohopan. Oñ aban modariz korav het gog tin ahov tohot orah rezah Godiz ñeti tinao modarin rekö hat badede mañohopanez poriz añarab modari biñ ravat parum hañ tinatü manohopan.

¹⁸ Met Baiñetinavoz Tepatak epat menahan hez, Bol kauhol arim gogot tat uit uloñ mez tavohopanen main ravohopanez porah, paru uit ul nañ napan hez. Pot homet parum gizañik birepenañ demotunei, oñ bol pori gog pot tohot parum hañiv rekot am nohopan. Met mod epov amun menahan hez, Met nim gogot tohopanez pori paru hañ tinao manooken bohöp. Met ñeti menahan hez-epovokaroz añarab homet parum aban koravori hañ tinao manohopanez hodadeo bohopan.

¹⁹ Met aban nap Godiz añaraboz aban korav napuz, “Pi horï pot tahap ok,” pot hapan, povoz ni popuz hapanezao hatevetetun. Oñ aban nañariv ma nañariv nap aban korav popuz pot hapan, povoz rekot parum hapanezao hatevetekë.

²⁰ Met ni hateveteken rotap aban koravop hori nao tah, pot hapanezavoz rotapuv ou ravapanen, añarab modariz ñaravatak korav pop bat em meñeken hepanen, ñeti kezao piin mañeken,

hodad tinao pi bat maot tokat natotü. Met pot metat mañeken añarab het hatevetet hepanez pori ñaihet tat paruhoen hori pot nañ natotü.

Timoti tovai sohopenez ñetiv

²¹ Met Timoti, Godir Iesu Kristo ma parupim enzoliholoz etañik epat niin nañom. Met nim gogot tovai ev menamoh-ñeti epeñiz eñatak tin tovai sookë. Tat Iesuz añaraboz ni an tat nariz zait tat masak metat met mod nariz kaev naravotü, oñ ni maporiz tin masak metohoz.

²² Met aban nari darim Amipuz gogot tohopanez hat gagañik marañ bizat meñeamegpov ni zuam nap metotun, oñ garos aban popuz hepanezavon tin etetahoh, “Rekot pi gogot tin tohopanezap ev,” pot hat marañ pim gagavok bizat gogovok meñ. Met ni modari hori tohopanen etet parunañ honeo ravat parum tohopanezat totun, oñ nim hekezavoz tin korav ravat hekez ev nañamoh.

²³ Met orah rezah nim zatak kakam tameñivoz homet epat ne niin nañom, Met ni iv nenavohar notun, oñ bain ivov aviam ni nooken kakam pov bon tohopan, pot ne homeamoh.

²⁴ Met añarab nari ourah hori tovai samahan dari eteameg, povoz rekot poriz ñetiv hat ba oñ batameg, oñ mod nari kilam hori tamahan dari et narë hez-hori poñ tokat God pimauhö ba ou batapanepuh hañ horiv metapan.

²⁵ Met povoz zut dari nariz tin tamahañin eteameg, oñ mod nari tin tairañ tamahan dari et narë hez-poñ tokat God ba ourah batapan.

6

Modariz gogot tamahariz ñetiv

¹ Met paru aban ahoŕi zum metahan parum irih het itir as metamahariz homet epat haom. Met parum aban ahö poriz irih paru tin het gogot tohohan, povoz ahö pori Godiz abatao ma pim ñeti hameg-pov paru batiu tiu navatotü.

² Met gog aban napuz aban ahop Iesuz homeo badae batat hepanen, pim gog abanap epat nakaotü, “Met deip honeo Iesuz homet nanei bosir ravat hezaek, ne pim irih het gogot tohomaz ne kaev ravoh.” Pot pi nakaotü, oñ epat pi homepan, Met nem aban ahop pi Iesuz homeo badae batat hez, povoz ne tin pi meñizat gogot tohoman deip honeo Godiz masakavok hek. Met Timoti, ev menoh-epov ni parun mañeken tin hatevetet taput tovai sohohan.

Aban moregariz ñetiv ev

³ Met rotap darim Amip Iesu Kristoz hahan hez-poñ, ma Godiz non tinaoroh sohokaz ñeti añarabon mañameg-map poñ ñeti rotapuñ ok, oñ met aban nap ñeti poñ añarabon namañ het ñeti pat mod nañ mañohopanez pop,

⁴ pi ñeti rotapuvuz kut tat pimauz zaitivok pim abatao bat hel batat hahopanezap ok. Met pot hahopanez popuz dari epat hodad hez, Met pi home horivonañ het aban modariz kaev ravamah, ma parumaz ñeti pekuñ hamah, ma aban modarinañ ñeti nañiz kapotaz paru nae nap mañovai sohot piuhö mod pori ritou metapan hat hamahan paru ñeti hañiv hamahan pi zuam mogao tat ñeti horiñ

parun mañamahan paru nae nap ser hat kaev ravamah.

⁵ Met pot orah rezah home ganov homet het haovai samah-pop pim loporih Godiz ñeti rotapuv batam hodad hehaek, maot bon tahan moreg epat homeamah, Met ne Godiz gogot tovai samohoek monisir nonair nai modatü ahoam nem bohohom. Pot ganö homeamah.

⁶ Met rotap aban nap Godiz homevai sohot pim nonair nai aviam oraepanezap, Ne tin hemaz nemotü nen ev, pot homepanepuh mod mapotuz orah rezah zait nat hepanen, God meñizat het hodad tinañ manohopenen pi biñ ravat lop tinarinañ hepan.

⁷ Met darim nonohol avatamah-porah dari pei nai bat emamegi? Ma tokat amun dari ñomat ham epar betekazarah nai rekot basaka? Evo, rekot dari nai bat nasotü. Povoza dari ñomat sakazarah monisir nonair nai ev bat hez-epotuhö tair tat eñizapan? Evo, rekot potuhö naeñizotü.

⁸ Povoza dari ev hamarrah biriri hez-eparah darim gipizor dimir giv tairatü bat hekaz potuz, “Deim nen bat hez-epotunañ tin hekazatü ev,” pot haok.

⁹ Oñ añarab nari zeirurum ahoam bohopenez homehopanez pori kut tat het nonair nai batogü manohopanez hahö-epotuhö paru moreg metohopenen, non horioroh sohot hori povor kao tovai sohopenepuh bol nap hamauruvok er horat hori ravamahavoz zut map hori ravat hepan.

¹⁰ Met paru moni ahos bohopenez zait tat biñ ravamah-povohö non hori mapoñiz kapot ravat hezaek, añarab narizaro potihar beri hamahan

samahapuh, Godiz homet heh-nonor betet kakam povor kao parum loporizaroh hatevetehopanezat tamah.

Timoti tin hepanezao bahorë hat hepan

¹¹ Met Timoti ni Godiz gog abanap ok, ni ñeti revah menoh-epeñ kos rez manat hodad tin nenavonañ tovai sohot Godiz homet het tin tohot añarab nim modariz zakepivonañ lopori manohot ñeti sokov mañohoz, ma honoñai povor kao niiti ou ravohopanen ni am rez kek tat tin tovai sooke.

¹² Met batam añarab modari hatevetet hehan ni Godiz ñetiñiz, “Ñeti rotapuñ ev,” pot hañin nim pohao tin het hekez pov Godihö ni hananah. Povor met abanari porü hat sat nae nap ritou metapanen tin nai manapanen bapanez hat porü hat samahavoz zut ni Kristoz homehot het kez tat tin pohao het hekez nanah-pov bahorë hat heken rotapuv ou ravohopan. Met pot tovai sookez hat ni batam God ba ou navatahan ni pim ñetiñiz, “Ñeti rotapuñ ev,” pot hañ.

¹³ Met God nonair nai mapotur mapori tin hepenez hat matut tah-popuz etañik ma Iesu Kristo ñevok bizahan gavman aban ahop Pontias Pailotin ourah ñeti tinao mañah-popuz etañik niin epat nañom,

¹⁴ Ni darim Amip Iesu Kristoz tovai sookaz hahan hezao baval hat kaev naravotü, oñ rez kek tat tin tovai sooken darim Ami pop maot erapan. Met pot tin tovai sooken modari niin etet, “Met pi tin tamahap ok,” pot nimaz hahopan.

¹⁵ Met pi maot erapanez hamoh-poek God pi-mauhö aliz posiz hodad hezaek tokat porah hapanen erapan. Met God pi nenap ahop het ahö mod mapori piuhö ritou metat hez. Povož tokat pinañ honeo tin biñavonañ hekazavoz kapotaz maup pi ravat hezap ok.

¹⁶ Met pi rekot nañomotuz pohao het hezap ok, oñ pim hez-poek aliz ahov al tezat hezaek, dari rekot sat naketuzat hez. Met dari ham añarab mapori rekot piin et nareotuz hez-popuz abat ahovor kez ahov pohazao het hepan. Rotap ev hamoh.

Aban nonair nai ahotunañariz ñetiv

¹⁷ Met ni ham añarab nonair nai zuam hori ravapanez potü ahoam batogü manamah-porin epat mañ, “Ari nonair nai okotuhö eñizohopanen tin hepekez homet arim heriñ bat hel batamegpov betet God biñavonañ hekaz eñizamahpopuzahar homehozei.”

¹⁸ Met paru tin tovai sohot modari naiz tekī tat hepanez poi meñizat manohopanez ñetī poñihar parun mañeken tohop.

¹⁹ Met pot paru tin tovai sohopenepuh tokat abarah parum tin hepanez poñ batogü manovai sohopenezaek, parum tin pohazao het hepanez rotap pov bar batapan.

Timotin ñetī meteo mañahat ev

²⁰ Met Timoti, ni Iesu Kristoz gogot tookez God nañahan hez-povož ni tin korav hez. Tat añarab mod nari, “Dei hodad tinavonañ hezari ev,” pot hat ñetī betez Godiz hahan hez-bonoñ

niin nañamahaek, poñihö naneñizotuzañ okeg, ni kos rez manat hekez ev nañamoh.

²¹ Met añarab hamoh-pori parumauz hodadevok ñeti betezañ haovai sohot Iesu Kristoz tin homet hekaz nonor betevai samah. Met ganö ni taput tekë hezavoz ne homet ev niin nañoh.

Met Godiz masakao ninañ hep.

(Poliz ñetiv menahat nen ev.)

Baiñetinavoz Tep Tokatit
The New Testament in the Kunimaipa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kunimaipa long
Niugini

copyright © 1989, 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kunimaipa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d39747ff-5d8e-5f3a-b70c-bc47d226623d